

De ce atâta osârdie?

A-ți cunoaște înaintașii, pe o întindere istorică mai mare ori mai mică, a reprezentat dintotdeauna o preocupare a celor care, reflectând asupra prezentului, iscodesc neîncetat trecutul. De ce? Pe de-o parte pentru a se poziționa în prezent, ca fiind un reprezentant autentic al înaintașilor săi, ce au lăsat ceva în istorie, iar pe de altă parte pentru a-și justifica acțiunile sale ca fiind un demn succesor al traiectoriilor lăsate de înaintași. Și atunci de ce atâta osârdie?

Se justifică oare efortul prezențelor pentru lacunariile trecuților? În această paradigmă, trebuie să ținem seama de cel puțin trei comandamente.

Ei au relaționat într-o societate în acele timpuri, încă involută; iar ei au fost fruntea.

Au fost deschizătorii de drumuri într-un crepuscular încă nedefinit, evoluând pe nisipuri sociale mișcătoare puternic influențate din trecut, lamentabile din prezentul lor. Și, în fine, relaționarea lor în evul nepredictibil al limitatei lor vieți, între marile imperii ce i-au înconjurat, nepermițându-le să aibe alte opțiuni decât cele legate de ginta lor latină, clamată în străfundul sufletelor lor.

Unul din exponenții familiei STOIKA (dar nu singurul) Cezar Titus STOIKA ce a sfârșit tragic într-un gulag sovietic, s-a străduit a extrage din multitudinea informațiilor istoricilor, secvența familiilor purtând marca STOIKA. Fără a avea un profil de istoric, dar cercetând laborios numeroasele documente lăsate de înaintași, a reușit să creioneze, nu atât o istorie autentică, bazată nu numai pe izvoare scrise (oricum lacunare), ci și pe informații indirecte o conturare a principalilor actori (așa cum i-a găsit el) care au bordat această familie, din care și el și eu pretindem că ne tragem. În cele ce urmează, voi prezenta concluziile scrise (nepublicate) la care a ajuns, cercetând izvoarele istoriografice pe care le-a avut la îndemână.

„De ce atâta osârdie?”, pentru bunul motiv că noi, ca majoritari, ne ignorăm trecutul, ba îl trecem în derizoriu, pe când unii minoritari își construiesc adesea, cu mijloacele discutabile, un fel de statut peren. Și pentru care motiv? Pentru a-și justifica prezența lor din timpuri imemoriabile și a-și demonstra un drept aprioric.

Osârdia nației române trebuie să fie omniprezentă, să demonstreze perenitatea noastră.

Și pentru ce? Pentru că acesta este adevărul absolut, de necontestat că pe acest teritoriu (mai mic decât în alte etape istorice), „Noi aici suntem români, suntem pe veci stăpâni”. Trebuie doar să și merităm.

În cele ce urmează, prin intermediul defunctului meu unchi, Cezar Titus Stoika, voi încerca să devoalez perenitatea acestei familii seculare.

II. GENEALOGIA FAMILIEI STOIKA

CHRISTOFOR STOIKA DE
ALSO VENICZE

Iată ce se află în lucrarea Cavalerului Ion de Pușcariu: „Date istorice privitoare la familiile nobile române” (Sibiu. Tipografia Arhidiocesană 1892), în Volumul I, pag. 159

Originea străveche a familiei e din comuna Sztojka - Falva, situată lângă Bistrița din Maramureș. De aci s-au împrăștiat în diferite ramuri: Sztojka de Caransebeș (din care cel dintâi membru a fost „Voyvod et judex” în sec. XVI), Sztojka de Porumbac, Sztojka de Beimbac, de Netotu, de Bats și ramura din care ne tragem noi Sztojka de Also-Venicze et Kucsulata. (Hurmuzaki, volumul II/2, pag.542)

STOIKA, Sztojka de Also Venicze et Kucsulata

Familia aceasta e răspândită în comuna Veneția de Jos, în ținutul Făgărașului și e una dintre cele mai vechi, având hrisoave încă de la Voevozii Valahiei pe când erau duci de Făgăraș și Omlaș. Ea a primit moșii întinse prin înrudire cu familia Mone (Monia), Monya de Also Venicze. Pe cripta mormântului lui Ionașcu Mone, de sub turnul lui din comuna Veneția inferioară, și deasupra inscripției ce se află pe casa cea veche a lui, se află ca herb un cerb cu crucea în gură, având atârnată o cunună de mărgele. Inscripția din care se constată legătura de familie dintre Mone și Stoika încă din secolul al XIII-lea, are următorul cuprins *) Vixit Gri - I, Venetus anno d.1185 geneologia authentic Monestica Grigorius Venetus Chesauraius Voevodae Nigr - a quo donatus V valibus -, silvis et campis.gen Grigor - secundum anno 1216 hic.g. grigor - ex quo Mailati.fi - 1250 - lia - Comana et II Grigor - Ji divisi (1279) M.l-a val Kutsulata K.11.val.g.111.val - (1390). Veneția et rivulis salsusori - s - et Gr. Gen111 Grigor. Koman, Stzoika. Thom - divizi Gr. Quqarta integra sortit.gen.Stefanum gr.(1449) luc.9: Solomonem (a matre Mone dict) et Stephan. Mone Solomon Gen. Man. Mone (1449) hic.g. stephan. Mone. LL.hic. Voi Voik Mone, hic.g.Man Mone, hic gen Ioanem Mone ex quo Ionas Mone v. Vicav a 1788.

Diplomele de noblete, câștigate prin lupte ale familii grănicerești Sztojka de Also Venicze - după colecția Cavalerului Ion de Pușcariu sunt:

- 1.) Literile noi privilegiale și donaționale de la G. Bethlem, date în Făgăraș la 20 Aprilie 1628 lui Dumitru Komanits, alias Salomon (Mone). Referitor la posesiunile lor baronale - Venicze et Kucsulata - (Publicate în revista „Columna lui Traian” la 1882, pag.565 și în 1883 pag.437 de N. Densusianu, herbul familiei de Komanits de A. Venicze era un scut de culoarea cerului, pe al cărui câmp se vedea un călăreț în veșminte verzi pe un cal negru - ținând o sabie scoasă - în mâna dreaptă.
- 2.) Literile confirmatorii de la Leopold I, date la Viena în 24 februarie 1700 lui Ion și Niculae Stoijka de A. Venicze, prin care se ratifică literile de mai sus.

II. GENEALOGIA FAMILIEI STOIKA

3.) Literile nobilitare de la Carol VI, date în Luxemburg la 14 iunie 1718 lui Ioane și Stephanu, Ladislau Sztojka și fiilor lui Ioane: Stephanu Ladislau (Vlad) și Ioane cu următorul herb: pe un scut ostășesc de culoarea cerului se observă un braț omenesc, ținând o sabie scoasă.

4.) Sentința tabulară din anul 1845, prin care pe baza diplomelor mai sus citate și datele genologice din anii 1752, 1772 și 1773 - familia nobilă Sztojka de A. Venicze - număra 85 familii (Colecția Pușcariu).

Familia Sztojka de Also Venicze se înrudește și cu familia Klokoczan, căreia i s-a dat litere nobiliare de către Mihaela Apaffi datat Radnoth la 11 august 1670 și anume lui Stephanu Sztojka Klokoczan și fiul său Mani Sztojka de Also Venice.

Diploma a fost publicată în Făgăraș la 20 martie 1671. Din această familie, o parte s-a colonizat în ținutul grăniceresc din Tohani - de unde s-au ridicat mai mulți ofițeri de ștab.

Din familia Sztojka de Also Venicze, s-au transplatat unii spre Comitatul Netotu - din care au răsărit 65 de familii.

Primii ascendenți se numeau Liabu și Lazia și au primit hrizov de la noblețe sub Maria Christina 16 iunie 1598, Alba Iulia și sub Carol al VI-lea, la 14 iunie 1718, Alba Iulia.

Alte ramuri ale familiei Sztojka de Also Venicze sunt: în comuna Porumbacu Popa Zachi Sztojka - a înființat 4 capi de familie și a primit diploma nobilitară pentru bravură în timp de război, din mâna Anei Boremisza în 1671 la Făgăraș. Și ramura familiei Sztojka de Also Venicze din Satu-Lung - are o adeverință că face parte din vechia familie Sztojka prin hrizovul congregației mascale a familiilor înscrise în recesământ din 1892 (Colecția Pușcariu, vol. 1, pag.103).

Diploma de noblețe, dată de Racokzi în 1649 și care se află azi în original la vărul tatălui meu Iosif Sztojka de Also Venicze; a fost până la moarte protonotar la Primăria Arad.

Primul Sztojka care a fost înobilat pentru faptele sale de arme purta după obiceiul vremii - numele de Stephanus - și a figurat întotdeauna în fruntea pomelnicului neamului nostru.

Străbunul nostru comun mai apropiat se numea Theodor Sztojka de Also Venicze et Kucsulata. El fiind ofițer împărătesc - se răsnește de familia lui din Veneția inferioară și se căsătorește în Lipova (Banat) cu Sara, nobilă de Racz (Rațiu) de Caransebeș.

Aceștia au dat naștere bunicului tatălui meu Christofor și fraților lor: Iosif, Gheorghe și Dumitru și unei fete, Eva, căsătorită cu un proprietar Almășescu.

Christofor a luat în căsătorie pe Rebeca de Roczoni (Roșoni) și au dat naștere lui Ștefan, ajuns polcovnic și primul primar al Bucureștiului și lui Dumitru, fost profesor Universitar - pe vremea lui Gh. Asacki, la Iași.

Ștefan s-a născut la 1808 Noiembrie 8 (ziua de sf. Arhangheli) în orașul Lipova din Banat și a murit la 1878. A fost ofițer român, colonel și scriitor, publicând nuvele și articole în foaia Pentru Minte - din Brașov - 1842-1843 și traduceri din autori străini, în revistele timpului.

*Inscripția conține zone ilizibile.

CEZAR T. STOIKA

Chișinău, 1940